

1	בנבואת זכריה שהיא ההפטרה של שבת חנוכה, הקדוש-ברוך-הוא אומר לבני	1	אין זה התוכן של הפסוק 'רני ושמחי' והפסוקים הסמוכים לו ש'יך פלל
2	ישראל:	2	לענן ה'חנכה'?
3	רני ושמחי בת ציון, והסיבה לשמחה היא כי הנני בא ושכנתי	3	(ב) ומבאר בזה אדמו"ר הזקן, דהנה פתיב ⁶ נאמר בתהילים "עבדו
4	בתוכי, נאם הו"י ¹ , ומדייק בלשון הכתוב ושואל בזה אדמו"ר הזקן	4	את ה' בשמחה, באו לפניו ברננה", וגם בפסוק זה נאמרו שתי
5	בעל הגאולה והשמחה ² שיום	5	הלשונות של 'שמחה' ורננה, כמו
6	י"ט כסלו שחל בסמיכות לחנוכה הוא	6	בפסוק 'רני ושמחי' הפותח את
7	יום גאולתו ממאסר (בשנת תקנ"ט)	7	המאמר, ואיתא ומוכב בזהר ⁷
8	ויום שמחתו [ועל-דרך-זה שאלה	8	"שמחה בצפרא, ורננא
9	דומה נשאלת גם בדרושי מאמרי	9	ברמשא" שמחה בבוקר ורננה
10	החסידות של רבותינו נשיאינו	10	בערב. ועל-פי-זה יש להוסיף
11	שלאחר-יזה, בדורות הבאים אחרי	11	ולדייק ולשאלו עוד במה שפתיב
12	12 אדמו"ר הזקן בעל הגאולה ב'שערי	12	בפסוק זה "רני ושמחי" בידו,
13	13 אורה ³ לאדמו"ר האמצעי, בנו של	13	כאלו מדובר בענין אחד,
14	14 אדמו"ר הזקן יאור התורה ⁴	14	דלכאורה, הרי "רננא
15	15 לאדמו"ר הצמח צדק, נכדו של	15	ושמחה" הם בזמנים שונים,
16	16 אדמו"ר הזקן [וכו'] שצריך	16	"רננא" פליגה ו"שמחה"
17	17 להבין, מהו ענין שני	17	ביום, ולא זו בלבד שהם
18	18 הלשונות "רני ושמחי", ויש	18	בזמנים שונים, דבר שכבר מוכיח
19	19 להבין את ההבדל בין 'רני' לשון רינה,	19	שמדובר בדברים שונים ונבדלים זה
20	20 ל'שמחי', לשון שמחה, שהרי בוודאי	20	מזה אלא שהם לילה ויום גם
21	21 אין זה סתם כפל לשון?	21	זמנים הפכיים (וכמו שפתיב
22	22 וגם נשאלת עוד שאלה בפסוק זה	22	ב'שערי אורה' ⁸), שהרי
23	23 מדוע כנסת ישראל נקראת	23	כתיב ⁹ בתורה, במעשה הבריאה
24	24 כאן בשם "בת ציון" ונקא?	24	בששת ימי בראשית, "ויקרא
25	25 ובכללות צריך להבין, מה	25	אלקים לאור יום" וגו',
26	26 שיך ענין זה שבו פותחת ההפטרה	26	כלומר, הקדוש-ברוך-הוא הבדיל
27	27 להפטרת 'שבת חנכה',	27	והפריד בין היום והלילה שקבע
28	28 דלכאורה היתה ההפטרה	28	גבול יום זמן מוגבל של שעות היום
29	29 שקוראים בשבת חנוכה צריכה	29	לזמן הארת השמש, בתור זמן
30	30 להתחיל מהפסוק ⁵ שבהמשך	30	שבו השמש מאירה וקבע גבולות
31	31 נבואה זו "ראיתי והנה מנורת	31	לילה וכו' זמן מוגבל של לילה
32	32 זהב פלה" וגו', ששם מפסוק	32	שבו אין השמש מאירה, והינו שהם
33	33 זה ואילך מדבר אודות גרות	33	יום ולילה זמנים לא רק שונים זה
34	34 המקדש, שהם נרות המקדש,	34	מזה אלא גם הפכיים זה מזה,
35	35 המקור והשרש לגרות חנכה,	35	ומזה מוכן בנוגע לעבודה
36	36 וגם שגס חנכה היתה בגרות	36	ב"רננא" עבודת ה' בדרך של רינה ⁷
37	37 המקדש, ולכן ראוי שההפטרה		
38	38 תתחיל בפסוק זה המדבר על המנורה		
39	39 של בית המקדש ולמה מתחילים		
40	40 את ההפטרה מהפסוק "רני		
41	41 ושמחי בת ציון", שלכאורה		

בס"ד. שבת פרשת וישב, שבת חנוכה, מברכים החודש טבת, ה'תש"ל

(הנחה בלתי מוגה)

1 רני ושמחי בת ציון, כי הנני בא ושכנתי
 2 בתוכי, נאם הו"י¹, ומדייק בזה בעל הגאולה
 3 והשמחה² [ועל-דרך-זה בדרושי רבותינו
 4 נשיאינו שלאחר-יזה, ב'שערי אורה'³ יאור
 5 התורה⁴ [וכו'] שצריך להבין, מהו ענין שני
 6 הלשונות "רני ושמחי". וגם מדוע כנסת
 7 ישראל נקראת בשם "בת ציון" ונקא. ובכללות
 8 צריך להבין, מה שיך ענין זה להפטרת 'שבת
 9 חנכה', דלכאורה היתה ההפטרה צריכה
 10 להתחיל מהפסוק⁵ "ראיתי והנה מנורת זהב
 11 פלה" וגו', ששם מדבר אודות גרות המקדש,
 12 שהם המקור והשרש לגרות חנכה, וגם שגס
 13 חנכה היתה בגרות המקדש, ולמה מתחילים את
 14 ההפטרה מהפסוק "רני ושמחי בת ציון",
 15 שלכאורה אין זה שיך פלל לענין ה'חנכה'.

16 (ב) ומבאר בזה, דהנה פתיב⁶ "עבדו את ה'
 17 בשמחה, באו לפניו ברננה",
 18 ואיתא בזהר⁷ "שמחה בצפרא, ורננא ברמשא".
 19 ועל-פי-זה יש להוסיף ולדייק במה שפתיב "רני
 20 ושמחי", דלכאורה, הרי "רננא ושמחה" הם
 21 בזמנים שונים, "רננא" פליגה ו"שמחה" ביום,
 22 ולא זו בלבד שהם בזמנים שונים, אלא שהם

23 גם זמנים הפכיים (וכמו שפתיב ב'שערי אורה'⁸), שהרי כתיב⁹ "ויקרא
 24 אלקים לאור יום" וגו', שקבע גבול יום לזמן הארת השמש, וקבע גבולות
 25 לילה וכו', והינו שהם זמנים הפכיים, ומזה מוכן בנוגע לעבודה ב"רננא"

(1 זכרי' ב, יד – הפטרת שבת חנוכה. 2) תו"א מקץ לו, א ואילך. שם סע"ד ואילך. מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' קכד.
 (3) שער החנוכה, ד"ה רני ושמחי פ"א ואילך. 4) חנוכה שיג, ב ואילך. 5) זכרי' ד, ב. 6) תהלים ק, ב. 7) ח"א רכט, ב.
 (8) שם פ"ח-יג. 9) בראשית א, ה.

ש"פ וישב, שבת חנוכה, מבה"ח טבת ה'תש"ל

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

44 עַד לְעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי שֶׁהוּא הַעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן וְהַנְּחוּת בְּיֹתֵר שְׁאִין
 45 תַּחְתּוֹן לְמִטָּה הַיָּמֵנוּ, שֶׁהוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה תַּכְלִית הַהֶעָלָם
 46 וְהַהֶסְתֵּר וְאִין בּוֹ גִּילּוֹי אֲלֻקוֹת כֻּלָּל, וּבִפְרָטִיּוֹת וְהַהֶעָלָם וְהַהֶסְתֵּר עַל
 47 הָאֲלֻקוֹת שְׂקִיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה שׁוֹרֵר בְּפֶרֶט וּבְמִיּוּחַד בְּזִמְנֵי הַגְּלוּת, שְׁעַל
 48 זֶה עַל הַהֶעָלָם וְהַהֶסְתֵּר הַגְּדוֹל שֶׁל זִמְנֵי
 49 הַגְּלוּת נֶאֱמָר¹¹ תּוֹרָה וְאֶנְכִי
 50 הִסְתֵּר אֶסְתִּיר פְּנֵי, הַסְתֵּרָה
 51 כַּפּוּלָה וְעַד שְׁגָם הַיָּמִים
 52 טוֹבִים יָמֵי הַהִיגָם וְהַמוֹעֲדִים
 53 שְׂבָהֶם, בִּימֵי הַגְּלוּת שֶׁהֵם יָמִים שֶׁל
 54 הַסְתֵּר עַל הָאֲלֻקוֹת, כְּמוֹ חֲנוּכָּה
 55 וּפְּוִרִים, הֵם בְּאֶפֶן שְׂאֲלֻקוֹת
 56 אֵינּוּ מְאִיר בְּגִלּוֹי¹² וּבּוֹמֵן הַגְּלוּת
 57 אֶפְּלוֹ בִּימֵי חִגִּים וּמוֹעֲדִים אִין
 58 הָאֲלֻקוֹת מִתְּגַלֶּה בְּעוֹלָם.
 59 וְסִבַּת הַהֶעָלָם וְהַהֶסְתֵּר עַל
 60 הָאוֹר הָאֲלֻקִּי שְׂבָעוֹלָם, הוּא
 61 הַהֶעָלָם וְהַהֶסְתֵּר שְׂבָעוֹבוֹת
 62 הָאֲדָם, הַעוֹבְדָה שְׂקִיִּים הַעֲלָם
 63 וְהַסְתֵּר בְּעוֹבְדָה הַרוּחָנִית שֶׁהָאָדָם
 64 עוֹבֵד אֵת ה' וְהֵינּוּ, הַהֶסְתֵּר
 65 בְּעוֹבוֹת ה' עֲלָיו מְדוּבָר כִּי הוּא
 66 דָּעָם הַיּוֹת שֶׁהַנְּשָׂמָה מְצַד־
 67 עֲצָמָה הִרִי כְּדוּבִי אֲדוּמֵר הַזֶּקֶן
 68 בְּסִפְּרֵי הַתְּנִיא אֲוֹדוֹת הַנִּשְׁמָה
 69 "אֶפְּלוֹ בְּשַׁעַת הַחֲטָא הֵיטָה
 70 בְּאֶמְנָה אֲתוּ"¹³, אֶפְּלוֹ בְּאוֹתָהּ
 71 שַׁעַת שֶׁהָאָדָם חֲטָא, חֵס וְשִׁלּוּם,
 72 הַנִּשְׁמָה נִשְׂרָה בְּנִמְנוֹת שֶׁלָּהּ
 73 לְקוֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי שֶׁהַקֶּשֶׁר
 74 וְהַחִיבּוּר שֶׁל הַנִּשְׁמָה לְאֲלֻקוֹת לֹא
 75 נִפְגַּם לְעוֹלָם, מִכְּל־מְקוֹם אֵינָהּ
 76 אִין הַנִּשְׁמָה מְאִירָה בְּאוֹפֵן גְּלוֹי
 77 וְיִכְוֵר בְּתַרְיֵג הַכַּחוֹת שֶׁל
 78 הָאָדָם שֶׁהֵם כִּנְגַד תַּרְיֵג הַמִּצְוֹת
 79 וּבְמַחְשָׁבָה דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה
 80 שְׁלוֹ, וְכֵן הַנִּשְׁמָה אֵינָה מְאִירָה
 81 בְּגִלּוֹי בְּמַחְשָׁבוֹת, בְּדִיּוּבִירִים וּבְמַעֲשִׂים
 82 שֶׁל הָאָדָם שֶׁזֶהוּ הַעוֹבְדָה שֶׁהַנִּשְׁמָה
 83 לֹא מְאִירָה וְלֹא מוֹרְגֶשֶׁת בְּגִלּוֹי
 84 בְּכוּחוֹת שֶׁל הָאָדָם וּבְפַעּוּלוֹתָיו הַהֶעָלָם וְהַהֶסְתֵּר בְּעוֹבוֹת הָאָדָם,
 85 וְהוּא הַהֶסְתֵּר עַל הַנִּשְׁמָה שֶׁבִּגְלוּ עוֹבוֹת ה' הִיא מִתּוֹךְ הַעֲלָם וְהַסְתֵּר
 86 זו הַסְבָּה לְהֶעָלָם וְהַהֶסְתֵּר בְּעוֹלָם.

1 שְׂשִׁיכָת ל'רַמְשָׂא", שְׁעוֹת הַלֵּילָה וְהַעֲבוּדָה שְׂעוּבָדִים אֵת ה'
 2 ב'שְׂמַחָה" שְׂשִׁיכָת ל'צַפְרָא", שְׁעוֹת הַיּוֹם, שְׂהֵם אוֹפְנֵי
 3 עוֹבוּדָה שׁוֹנִים וְגַם הַפְּכִיִּים זֶה מְזָה. וְאֵלוֹ בְּפֶסוּק זֶה נֶאֱמָר
 4 "רְנִי וְשִׂמְחֵי בַת צִיּוֹן", שְׂכוּלָל אֵת שְׁנֵי הַעֲנִינִים "רַנְנָא"
 5 וְ"שְׂמַחָה" בְּבַת אַחַת כִּאֵילוֹ
 6 מְדוּבָר בְּדַבְרֵים שְׁנַעֲיִים אַחַד. וְצִרִיף
 7 לְהַבִּין, מַהוּ הַטַּעַם שְׂדוּקָא
 8 אֶצֶל "בַּת צִיּוֹן" עַל אִף שְׂבָדוּךְ
 9 כֻּלָּל מְדוּבָר בְּדַבְרֵים שׁוֹנִים וְאִף
 10 הַפְּכִיִּים, מְכַל־מְקוֹם בִּיחַס ל'בַּת צִיּוֹן
 11 קְשׁוּרִים שְׁנֵי הַעֲנִינִים
 12 "רַנְנָא" וְ"שְׂמַחָה" בְּבַת אַחַת. וְצִרִיף לְהַבִּין, מַהוּ
 13 הַטַּעַם שְׂדוּקָא אֶצֶל "בַּת צִיּוֹן" קְשׁוּרִים שְׁנֵי
 14 הַעֲנִינִים "רַנְנָא" וְ"שְׂמַחָה" זֶה בְּזָה, וְעַד שְׂבָאִים
 15 אַחַת כְּעִנֵּן אַחַד.
 16 ג) וְהַעֲנִין הוּא, דְּהִנְהָ כְּתִיב¹⁰ כִּי שְׂמֵשׁ וּמִגֵּן
 17 בְּתַהֲלִים כִּי שְׂמֵשׁ וּמִגֵּן הַרְנִי
 18 אֲלֻקִּים. וְהִנְנוּ, שְׂגִלּוֹי "שְׂמֵשׁ
 19 הַרְנִי" הַתְּגַלּוֹת הָאֲלֻקוֹת בְּעוֹלָם
 20 הוּא בִּיּוֹם, אֶבְל בְּלִילָה שֶׁהוּא
 21 זִמְנֵי הַחֲשָׁף כִּי הַשֶּׁמֶשׁ אֵינָה מְאִירָה
 22 בּוֹ, כִּי הַעֲנִינִים שֶׁל הָאֲלֻקוֹת הֵם
 23 בְּהֶעָלָם וְהַהֶסְתֵּר וְאֵינֶם מִתְּגַלִּים
 24 בְּעוֹלָם, בְּדַגְמַת הַמִּגֵּן שְׂמֵסְתִּיר
 25 עַל אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁלֹּא יֵאִיר
 26 לְעוֹלָם כֻּלָּל עוֹצְמָתוֹ אֵלָּא רַק בְּמִידָה
 27 מוּגַבֶּלֶת. וְהִנְנוּ, שְׂהַעֲנִינִים הֵם
 28 בְּמַצִּיאֹתָם כְּמוֹ שְׂהֵם, כְּלוּמֵר,
 29 גַּם בּוֹמְנִים שֶׁל חוּשֶׁךְ, עֲנִינֵי הָאֲלֻקוֹת
 30 מְצַד עֲצָמָם, וּבַעֲצָם כִּי הוּא גִּבֵּי כֻל
 31 הַמִּצִּיאוֹת, שֶׁהַדְּבָרִים לֹא מִשְׁתַּנִּים וְהֵם
 32 קִימִים בְּדִיּוּק כְּמוֹ בּוֹמֵן הָאוֹר אֶבְל
 33 הֵם בְּהֶעָלָם וְהַהֶסְתֵּר, וְאֵינֶם
 34 נְרָאִים לְעִין, וְהַהֶסְתֵּר וְהַחֲשֶׁךְ הֵם
 35 כֻּל כִּי חוֹקִים עַד שְׂנֹדְמָה שְׂאֵינֶם
 36 בְּמַצִּיאוֹת וּלְמִרוֹת שְׂכַמּוֹר הַדְּבָרִים
 37 קִימִים בְּדִיּוּק כְּמוֹ בּוֹמֵן הָאוֹר, נִתֵּן
 38 לְחֹשֶׁב בְּטוֹעַת שְׂאֵינֶם קִימִים.
 39 וְעִנֵּן זֶה שֶׁל הַהַבְדֵּל בֵּין מִצַּב
 40 הַדְּבָרִים בַּעַת אוֹר וְגִילּוֹי לְמִצַּבֵּם בַּעַת
 41 חוּשֶׁךְ וְהַסְתֵּר הוּא בְּכָל־לֹא שְׂדוּקָא בְּכָל הַדְּרוֹגוֹת הַרְבוֹת
 42 שֶׁיֵּשׁ בְּאוֹר אֲלֻקִּי הַיּוֹרֵד וְנִמְשָׁךְ מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה בִּסְדֵּר הַשְּׂתַלְשְׁלוֹת בּוֹ
 43 הַדְּרוֹגוֹת הַשׁוֹנוֹת מִשְׂתַּלְשְׁלוֹת זו מִזוֹ וְאֲחוֹתָיו זו בּוֹ, וְדַבֵּר זֶה הוּא בְּכָל הַדְּרוֹגוֹת

(10) תהלים פד, יב. וראה תניא שער היחוד והאמונה פ"ד ואילך. (11) וילך לא, יח. (12) ראה גם לקו"ת צו טז, א-ב. (13) ראה תניא ספכ"ד.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

42 גְדוֹלָה כְּצֵאת מִהַגְלוֹת וְהַשְׁכִּיחַ, כִּי כַגּוֹדֵל הַסֶּכֶל הוֹצֵעַר בַּעַת הַגְלוֹת
 43 וְהַשְׁכִּיחַ, כִּי הוּא גּוֹדֵל הַשְׁמַחָה בַּעַת הַיְצִיאָה מִהַגְלוֹת וְהַשְׁכִּיחַ כְּמִשְׁלַל בֶּן
 44 מִלֶּלֶךְ שֶׁהֵי רִגִּיל לַחַיּוֹת בְּאֶרְמוֹן הַמַּלְכוּת שֶׁהֵי בַשְׁכִּיחַ כּוֹי וְכַחֲיוֹתוֹ
 45 בַּשְׁכִּיחַ, בֶּן הַמֶּלֶךְ סֶכֶל וְהוֹצֵעַר מֵאֵד וְיִצְאָ לַחֲפָשִׁי וְחֹזֵר אֶל בַּיִת אָבִיו
 46 הַמֶּלֶךְ (וְעַל-אַחַת-פְּמָה-וְכַמְּהָה)
 47 כְּאֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ עֲצָמוֹ הֵיחָה
 48 בַּשְׁכִּיחַ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב¹⁷ בְּיִשְׂרָאֵל
 49 הַיְשִׁירִים מִלֶּךְ אֲסוּר בְּרִהְטִים
 50 בַּכְּבִּלִים, כְּדֹאִיתָא כְּמוֹב בְּאֶגְרַת
 51 הַתְּשׁוּבָה¹⁸ שֶׁבִסְפָר הַתְּנִיא אוֹדוֹת
 52 גְלוֹת הַשְׁכִּיחַ, "הַשְּׁפַעַת שֵׁם הוֹי"
 53 בְּרוּךְ-הוּא שֶׁנִּשְׁתַּלְשֵׁל וְיִרְדָּה תוֹךְ
 54 הַיְכָלוֹת הַסְטְרָא אַחֲרָא הַטְּמֵאִים
 55 לַהַחַיּוֹת עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂה אֲנוֹשׁ
 56 וְתַחֲבֹלוֹתָיו וּמַחֲשֹׁבוֹתָיו הַרְעוֹת וְכַמוֹ
 57 שֶׁכְּתוּב מֶלֶךְ אֲסוּר בְּרִהְטִים...".
 58 וְהַסְדֵּר בְּזָה סֵדֵר הַדְּבָרִים שֶׁל
 59 הַיְצִיאָה שֶׁל הַנִּשְׁמָה מִגְלוֹת הַגּוֹף
 60 וְהַתְּקַרְבוֹת לְאֵלּוֹקוֹת מִתּוֹךְ הַהֶעָלִים
 61 וְהַסְטְרָא הוּא, שֶׁתְּחַלָּה בְּשֵׁלֵב
 62 רֵאשׁוֹן שֶׁל עֲבוֹדַת ה' צְרִיכָה לְהִיּוֹת
 63 "רְנָנָא בְּרַמְשָׂא", רִנְנָה וְהַתְּגַלּוֹת
 64 מִתּוֹךְ הַלֵּילָה, הֵינְנו חוֹשֵׁךְ וְהַהֶעָלִים,
 65 וְעַל-יְדֵי-זֶה עַל יְדֵי עֲבוֹדַת ה'
 66 כְּרֹאֵי בְּשֵׁלֵב הַרֵאשׁוֹן, מִתּוֹךְ חוֹשֵׁךְ,
 67 בָּאִים אַחֲרֵי-כֵן לְ"שְׁמִחָה
 68 בְּצַפְרָא", שְׂמַחָה וְגִילּוֹי וְאוֹר בִּמְנָן
 69 הַיּוֹם וְכַמוֹ שֶׁהֵי בַתְּחִלַּת
 70 הַבְּרִיאָה, בְּלִשׁוֹן הַגְּמָרָא לְגַבֵּי
 71 הַעוֹבְדָה שְׁבָרִיאַת הַעוֹלָם הֵייתָה בְּסֵדֵר
 72 שֶׁל זִיחָה עֵרֵב וְהֵי בּוֹקֵר, הֵינְנו
 73 הַתְּחִלָּה הֵיא מֵהַלֵּילָה וְהַהִמְשָׁךְ הוּא
 74 בְּיוֹם (וְכֵן הֵיא הִימְמָה לְפִי הַיְהוּדוֹת,
 75 הַתְּחִלָּה הֵיא מֵהַלֵּילָה וְכַהֲמִשְׁךְ לַלֵּילָה
 76 בֵּא הַיּוֹם) "בְּרִישָׁא תְּשׁוּבָא
 77 וְהִדֵּר נְהוּרָא"¹⁹ בְּרֵאשׁ, בַּתְּחִלָּה, חוֹשֵׁךְ וְאַחַר כֵּךְ אוֹר.
 78 (ד' וְזָהוּ גַם הַתּוֹכֵן הַפְּנִימִי, עַל פִּי חֲסִידוֹת, שֶׁל מָה שֶׁכְּתוּב²⁰ בְּסֵפֶר
 79 שְׁמוּאֵל "כִּי אֶתָּה נְרִי הַנִּי, וְהַנִּי גִיָּה מִלְשׁוֹן נוֹגַה וְאוֹר, הֵינְנו יֵאֵר
 80 אֵת חֲשִׁפִּי". וְהַעֲנֵן בְּזָה, דְּהֵינָה אֶמְרוּ רְבוּתֵינוּ ז"ל²¹ בְּמִדְרַשׁ,
 81 "אֶמְרֵ הַקָּב"ה: אִם אֶתָּה הַיְהוּדִי הַעוֹבֵד אֵת ה' מְשַׁמֵּר אֵת נְרִי,
 82 שֶׁהוּא עֲנֵן קִיּוֹם הַתְּרוּחָה-וּמְצוֹת, שְׁעֵלִיחַם נֹאמֵר "נְרִי מְצוּנָה

1 אֶךְ אֶף-עַל-פִּי-כֵן לְמִרוֹת שְׁבֹאפֵן כְּלָלִי שׁוֹרֵר הַעֵלִים וְהַסְטֵר (בְּעֵבֵרֵת
 2 ה', בְּגִלְלַת הַעֵדֵר גִּילּוֹי הַנִּשְׁמָה, וְכַחֲצוּאָה מִזֶּה בְּעוֹלָם בְּכָלֵל, בְּכָל זֹאת יִשְׁנֹו
 3 עֲנֵן "רְנָנָא בְּרַמְשָׂא", עֲנֵן שֶׁל רִנְנָה וְשְׂמַחָה, בְּלֵילָה, וְהֵינְנו, שְׂגָם
 4 אֶפִּילוֹ "בְּרַמְשָׂא" זְמַן הַלֵּילָה שֶׁעֲנֵנו חוֹשֵׁךְ וְהַהֶעָלִים וְהַסְטֵר,
 5 יִשְׁנֹו עֲנֵן ה' רְנָה" וְהַשְׂמַחָה,
 6 וְאֶדְרָבָה, דְּוִקָא מְצַד הַהֶעָלִים
 7 וְהַסְטֵר, הֵנָּה עַל-יְדֵי
 8 הַהַתְּבֹנְנוֹת בְּזָה גּוֹפָא, בְּעֵינֵן
 9 הַהֶעָלִים וְהַסְטֵר עֲצָמוֹ, הַתְּבֹנְנוֹת
 10 שֶׁתְּבִיא לְיַדֵּי הַבְּנֵה וְהַכְּרָה עַד כְּמָה
 11 הַהֶעָלִים, הַסְטֵר וְהַחֹשֶׁךְ הֵם בְּתוֹקֵף,
 12 כְּבֵא הָאֵדִים הַמְּתַבְּנֵן לְיַדֵּי צְמֵאוֹן
 13 גְדוֹל וְחֹזֵק וְתְשׁוּקָה גְדוֹלָה וְחֹזֵק
 14 בְּיוֹתֵר לְצֵאת מִהַחֹשֶׁךְ וְהַהֶעָלִים
 15 וְלַהַתְּקַרֵּב לְאֵלּוֹקוֹת (בְּמִבְּאָר
 16 בְּתַנְיָא¹⁴ שְׁדוּקָא הַהַתְּבֹנְנוֹת
 17 בְּרִיחֹק שֶׁל הַנִּשְׁמָה מֵאֵלּוֹקוֹת, בְּכֵךְ
 18 שִׁרְדָה לַהַתְּלַבֵּשׁ בְּגוֹף גַּשְׁמִי, יְבוֹא לְיַדֵּי
 19 רְצוֹן לְהִיּוֹת דְּבוֹק בְּאֵלּוֹקוֹת מִתּוֹךְ
 20 שְׂמַחָה וְכַפְרָט וְהַדְּבָרִים מְבוֹאִים
 21 בְּפִרְסוּתֵי יוֹתֵר בְּדְרוּשֵׁי מֵאֲמָרֵי
 22 חֲסִידוֹת שֶׁלְאַחֲרֵי-זֶה בְּדוּרוֹת
 23 הַבָּאִים, אַחֲרֵי דְרוֹר שֶׁל אֲדַמְרוּר (חֹזֵן),
 24 שֶׁזָּהוּ הַצִּימָנוֹן וְהַתְּשׁוּקָה לַהַתְּקַרֵּב
 25 לְאֵלּוֹקוֹת לְמִרוֹת חוֹשֵׁךְ וְהַסְטֵר עֲנֵן
 26 ה' רְנָה" שְׂקִיִּים גַּם, וְלְמִרוֹת,
 27 ה'רַמְשָׂא, חוֹשֵׁךְ הַלֵּילָה.
 28 וְעַל-יְדֵי-זֶה שֶׁהָאֵדִים מֵתְעוֹרֵר
 29 בִּינְנָה וְקִירֹב לְאֵלּוֹקוֹת מִתּוֹךְ חוֹשֵׁךְ
 30 וְהַהֶעָלִים שֶׁל ה'לֵּילָה, בָּא אַחֲרֵי-כֵן
 31 לְמַדְרָגָה נְעִלִית יוֹתֵר,
 32 "שְׂמִחָה בְּצַפְרָא", שְׂמַחָה בְּמִצְבַּ
 33 שֶׁל יוֹם, הֵינְנו אוֹר וְגִילּוֹי שֶׁזָּהוּ
 34 הַשְּׂמִחָה שֶׁהָאֵדִים שְׂמַח בְּעֲבוֹדַת ה'
 35 מְצַד גִּילּוֹי הָאוֹר שֶׁנִּשְׁמַח
 36 הָאֵלּוֹקִים מֵאִירָה בּוֹ הַהַתְּקַרְבוֹת שֶׁלֹּו לְאוֹר הָאֵלּוֹקוֹת שֶׁבָּא לְאַחֲרֵי
 37 הַהֶעָלִים וְהַסְטֵר, וְכַמְּבָאֵר בְּתַנְיָא¹⁵ בְּהַמְשָׁךְ הַעֲנֵן שֵׁם בְּנוֹגַע
 38 לְשְׂמִחַת הַנְּפִשׁ בְּצֵאתָהּ מִן הַגּוֹף הַמְּתַעֵב, הַנִּקְרָא בּוּוֹר
 39 "מְשָׂא דְחַיָּא"¹⁶ עוֹר שֶׁל נַחֲשׁ, וְעַל שְׂמַחָה זוֹ שֶׁל הַנֶּפֶשׁ הַמִּשְׁתַּחֲרַת
 40 מֵה'מֵאֲסֵר שֶׁלָּה בְּנוֹף הַגַּשְׁמִי, כֵּךְ שְׂמַעְתָּה הַגּוֹף לֹא יַעֲלִים וְיִסְתִּיר עַל הַנִּשְׁמָה
 41 וְלֹא יִמְנַע מִמְּנָה לְהֵאִיר בְּגִילּוֹ, מְבוֹאֵר בְּתַנְיָא שֵׁם שְׂאִין לְךָ שְׂמִחָה

(14) ראה תניא פ"ז. פמ"ד. (15) פל"א. (16) תקו"ז בהקדמה (י, ב). תיקון כא (מח, ב). (17) שה"ש ז, ו. (18) פ"ז (צו, ב). (19) שבת עז, ב. (20) שמואל-ב כב, כט. וראה בתו"א מקץ מ, ב ואילך. שערי אורה שער החנוכה ד"ה כי אתה נרי פ"א ואילך (לד, ב ואילך). אוה"ת חנוכה שכו, ב ואילך. ספר המאמרים תרנ"ג ע' קעב ואילך. ד"ה כי אתה נרי דש"פ מקץ, זאת חנוכה תשמ"ז. (21) ראה דב"ר פ"ד, ד.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 וְתוֹרָה אֹרֶ"22, היינו שהמצוות נמשלו לנר והתורה נמשלה לאור,
 2 והקדוש-ברוך-הוא אומר לאדם, אם אתה שומר את קיום המצוות ולימוד
 3 התורה אָנִי מְשַׁמֵּר היינו מטפח ומחזק אֶת נֶרְךָ, נרו של היהודי שהיא
 4 הנשמה שלו שנמשלה לנר, ככתוב נֶר הַיְיָ נִשְׁמַת אֲדָם"23, וְלֹא רַק
 5 בְּנוֹגַע לְעֵנְיָנִים הַרוֹחַנִיִּים,
 6 וההשפעה של קיום המצוות ולימוד
 7 התורה, שמירת ה'נר' של הקדוש-
 8 ברוך-הוא, אינה רק לגבי עניינים
 9 רוחניים כמו 'שמירת הנר' של האדם
 10 במובן של גילוי הנשמה אֲלֵא זֶה
 11 נִמְשָׁךְ ויש לכך פעולה והשפעה גַם
 12 בְּנוֹגַע לְעֵנְיָנִים הַגְּשָׁמִיִּים
 13 בְּעוֹלָם, שְׁעוֹמֵד שהרי גם העולם
 14 הגשמי עומד ומתקיים עַל שְׁלֹשָׁה
 15 הַעֲמֻדוֹת: תוֹרָה לימוד התורה
 16 עֲבוּדָה עבודת התפילה וּגְמִילוּת-
 17 חֲסָדִים24 קיום המצוות, שְׁהֵם
 18 שְׁלֹשֶׁת ה'קְוִינ' תחומים שונים
 19 בעבודת ה' הַפּוֹלְלִים שיחדיו הם
 20 כוללים אֶת כְּלֹלוֹת הַעֲבוּדָה
 21 שהאדם עובד את ה' בְּקִיּוֹם
 22 הַתּוֹרָה-וּמִצְוֹת-עַל-יְדֵי שְׁלֹשֶׁת
 23 הַעֲנִינִים באמצעות הדברים שבהם
 24 נפש האדם באה לידי ביטוי ופועלת
 25 את פעולותיה: מִחֲשָׁבָה דְבוּר
 26 וּמַעֲשָׂה.
 27 אָמְנָם, כֵּל זֶה הוּא בְּזִמְן
 28 הָרְגִיל, כאשר הדברים הם כתיקונם
 29 ולפי הסדר הרצוי "תְּמִידִים
 30 כְּסֻדְרָם", שְׁאֵז הִיא הַעֲבוּדָה
 31 הָרְגִילָה ב'נֶר מִצְוֵה וְתוֹרָה
 32 אֹרֶ", ובמונחים כסדרם, אכן די
 33 בעבודה הרגילה של קיום המצוות
 34 שנמשלו לנר ולימוד התורה שנמשל
 35 לאור, כמבואר לעיל, אֲבָל בְּזִמְן
 36 הַגְּלוּת שאז הימים אינם כתיקונם
 37 וכסדרם אלא שורר חושך והעלם
 38 והסתר צְרִיכָה לְהִיּוֹת עֲבוּדָה
 39 נְעֻלִית יוֹתֵר מהרגיל, כִּינן
 40 שְׁצָרִיךְ לְפַעֵל אֶת עֲנִין "וְהַיְיָ יְגִיֵּה חֲשָׁפִי", וְהִינוּ, שְׁבִכְדִי
 41 לְהָאִיר אֶת חֲשָׁךְ הַגְּלוּת, לֹא מִסְפִּיק שֵׁם הַיְיָ הַרְאִשׁוֹן הַנּוֹכַח
 42 בַּפְּסוּק זֶה, "כִּי אֵתָה הוּא נֶרִי", אֲלֵא צְרִיךְ לְהִיּוֹת גַּם שֵׁם הַיְיָ הַשְּׁנִי
 43 הַנּוֹכַח בְּחִצּוֹ הַשְּׁנִי שֶׁל הַפְּסוּק והוּי' יְגִי חֲשָׁפִי, גְּלוּי שֵׁם הַיְיָ
 44 שְׁלֹמְעֵלָה מְסַדֵּר הַשְּׁתַלְשּׁלוֹת, שֵׁם הוּי' בְּדִרְגָה יוֹתֵר נְעֻלִית מִשֵּׁם הוּי'

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הגבור בגבורתו. אל יתהלל עשיר בעשרו. כי אם בזאת
 2 יתהלל המתהלל, אלא הדבר הנכון והראוי הוא כאשר אדם מתהלל בכך
 3 שהגיע לידי השכל וידע אותי, את הקדוש-ברוך-הוא דלקאורה
 4 אינו מוכן²⁸ מדוע באמת לא ראוי שהחכם יתהלל בחכמתו, הרי מדבר
 5 אודות חכם אמתי, שלכן
 6 נקרא בכתוב כאן בשם 1 בגבורתו. אל יתהלל עשיר בעשרו. כי אם בזאת
 7 "חכם", הינו, שהתורה 2 יתהלל המתהלל, השכל וידע אותי, דלקאורה
 8 קוראתו בשם "חכם", ודברי 3 אינו מוכן²⁸, הרי מדבר אודות חכם אמתי,
 9 התורה הם בוודאי אמת וכמאמר 4 שלכן נקרא בכתוב בשם "חכם", הינו, שהתורה
 10 רבותינו ז"ל²⁹ בגמרא "איזהו 5 קוראתו בשם "חכם", וכמאמר רבותינו ז"ל²⁹
 11 חכם - הרוצה את הנולד", 6 "איזהו חכם - הרוצה את הנולד", וכן בנוגע
 12 היי בדברי חכמינו ז"ל יש הגדרה מיהו
 13 חכם ואם אדם נקרא חכם בתורה, זו 7 לגבור, כמאמר רבותינו ז"ל³⁰ "איזהו גבור -
 14 הוכחה שהוא אכן חכם וכן בנוגע 8 הכובש את יצרו", וכן עשיר, כמאמר רבותינו
 15 לגבור, שגם לגבי יש הגדרה בדברי 9 ז"ל³⁰ איזהו עשיר - השמח בחלקו, אם-כן מהו
 16 חכמינו ז"ל מיהו גיבור אמיתי 10 אומר "אל יתהלל" גוי. ובפרט על-פי המבאר
 17 כמאמר רבותינו ז"ל³⁰ בפרקי 11 בקבלה וחסידות³¹, ש"חכם גבור ועשיר" הם
 18 אבות "איזהו גבור - הכובש 12 כנגד שלשת ה'קוין', "חכם" כנגד קו הימין,
 19 את יצרו", וכן עשיר שגם 13 "גבור" כנגד קו השמאל, ו"עשיר" כנגד קו
 20 לגבי מצינו בדברי חכמינו ז"ל 14 האמצעי, בחינת התפארת, שזהו פללות סדר
 21 הגדרה מיהו עשיר באמת, כמאמר 15 ההשתלשלות, ואם-כן מהו אומר "אל יתהלל"
 22 רבותינו ז"ל³⁰ בפרקי אבות 16 בכל ענינים אלו, "כי אם בזאת יתהלל גוי"
 23 איזהו עשיר - השמח 17 השכל וידע אותי.
 24 בחלקו, ואם כן, העשיר עליו מדובר 18 (ו) ויבן בהקדים מה שנתבאר לעיל³² בענין
 25 כאן הוא אכן עשיר באמת אם-כן 19 השראת השכינה בבית-המקדש,
 26 מהו אומר "אל יתהלל" גוי. 20 שאין זה פדעת האומרים שהגלוי בבית-המקדש
 27 מדוע אומר הכתוב שהחכם, הגבור 21 היה רק זיו והארה בלבד, ואפן הגלוי לא היה
 28 והעשיר לא יתהלל? 22 בדרך כלי, אלא רק שבית-המקדש היה מכשר
 29 ובפרט והשאלה מתחזקת על-פי 23 לזה, וכמו בענין הנבואה, שעליה נאמר³³ "ובנד
 30 המבאר בקבלה וחסידות³¹, 24 הנביאים אדמה", אלא פדברי שלמה, "הנה
 31 ש"חכם גבור ועשיר" הם 25 השמים ושמי השמים לא יכלפוף, אף כי הבית
 32 כנגד שלשת ה'קוין' שקיימים 26 הנה"ה³⁴, שאף ש"השמים ושמי השמים", שהם
 33 באור האלוקי (וממנו השתלשל גם 27 עולם האצילות ועולמות האיין-סוף שלמעלה
 34 לכוחות הנפש), "חכם" כנגד קו 28 כמבואר אודות חלוקת הספירות לשלושת הקוין - חח"ג (חכמה, חסד, נצח)
 35 הימין, "גבור" כנגד קו 29 בימין, בג"ה (בינה, גבורה, הוד) בשמאל ודח"ג (דעת, תפארת, יסוד) באמצע
 36 השמאל, ו"עשיר" כנגד קו 30 שזהו פללות סדר ההשתלשלות של האור האלוקי הנמשך מלמעלה
 37 האמצעי, בחינת התפארת,
 38 כמבואר אודות חלוקת הספירות לשלושת הקוין - חח"ג (חכמה, חסד, נצח)
 39 בימין, בג"ה (בינה, גבורה, הוד) בשמאל ודח"ג (דעת, תפארת, יסוד) באמצע
 40 שזהו פללות סדר ההשתלשלות של האור האלוקי הנמשך מלמעלה

41 למטה, ואם-כן לאחר שנתבאה המעלה והחשיבות האמיתית של שלושת
 42 הדברים הללו, חכם, גבור ועשיר, מהו אומר "אל יתהלל" בכל
 43 ענינים אלו, "כי אם בזאת יתהלל גוי" הדבר היחיד שבו כן ראוי
 44 להתהלל הוא השכל וידע אותי?
 45 (ו) ויבן בהקדים תחילה מה
 46 שנתבאר לעיל³² במאמרים
 47 הקודמים למאמר זה, דיבור-המתחיל
 48 'קטנת' ודיבור-המתחיל 'פדה בשלום'
 49 בענין השראת
 50 השכינה בבית-המקדש,
 51 שאין זה פדעת האומרים
 52 שהגלוי בבית-המקדש היה
 53 רק זיו והארה מועטה בלבד,
 54 ואפן הגלוי לא היה בדרך
 55 כלי, כך שהמציאות הגשמית של
 56 בית המקדש הייתה כלי ראוי ומתאים
 57 שהאלוקות תתלבש בו ותשרה בו
 58 בגלוי אלא רק שבית-המקדש
 59 היה מקום מכשר לזה, וכמו
 60 בענין הנבואה, שעליה
 61 נאמר³³ "ובנד
 62 אדמה", ויש מפרשים שהכוונה היא
 63 שהנבואה היא כדמיון בלבד אבל
 64 ההתגלות מלמעלה שהייתה בעת
 65 הנבואה לא התלבשה בנביא
 66 בהתלבשות פנימית כיוון שלא היה כלי
 67 ראוי ומתאים לכך אלא רק מוכשר
 68 ומוכן להארה אלא אופן גלוי
 69 האלוקות בבית המקדש הוא פדברי
 70 שלמה המלך בעת חנוכת בית
 71 המקדש הראשון, "הנה השמים
 72 ושמי השמים הרומזים לדרגות
 73 נעלות באלוקות לא יכלפוף,
 74 אינם כלים ראויים להתגלות עצמיות
 75 האלוקות אף כי הבית הנה"ה³⁴,
 76 אבל הבית הזה, בית המקדש, שהוא
 77 מציאות גשמית, הוא כן ראוי לכך,
 78 שאף ש"השמים ושמי השמים", שהם עולם האצילות
 79 (הראשון והכי נעלה מארבע העולמות הכלליים אצילות-בריאה-יצירה-עשייה)
 80 הנקרא 'שמים' ועולמות האיין-סוף שבהם שורה האור האלוקי הבלתי-

ט, ככ.כג. (28) ראה גם מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ע' מא. אוה"ת נ"ך ח"ב ע' תתעז ואילך. ספר המאמרים תרל"ד ע' סו. וש"נ. ד"ה: פדה בשלום דש"פ ויצא יו"ד כסלו תשי"ט (ספר המאמרים תשי"ט ע' סח ואילך). וידבר אלקים אכה"ד (השני) שנה זו (תש"ל). החדש דש"פ צו תשמ"ג. (29) תמיד לב, א. (30) אבות רפ"ד. (31) ד"ה רני ושמחי, בשערי אורה שם פט"ו. (32) במאמרים הקודמים - ד"ה קטנתי וד"ה פדה בשלום (ספר המאמרים תש"ל ע' עה ואילך; ע' פד ואילך. נדפסו ב'דבר מלכות' לפרשיות ויצא וישלח). (33) הושע יב, יא. (34) מלכים"א ח, כז. דברי הימים"ב ו, יח.

ש"פ וישב, שבת חנוכה, מבה"ח טבת ה'תש"ל

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

המלך] לבית חלוני שקופים אטומים, תנא שקופין [מבפנים] ואטומים 43
 [מבחוץ], לא לאורה אני צריך, מחוץ לפרוכת העדות באהל מועד, עדות הוא 44
 לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל", שְׁהָיו ענין זה שבבית המקדש 45
 היה ביטול בתכלית, ביטול מוחלט, של המקום הגשמי לאלוקות הוא ההסבר 46
 לכך שְׁבִקְדֵש־הַקְּדוּשִׁים הִנֵּה 47
 "מְקוֹם הָאֲרוֹן הַמִּקְדָּשׁ שָׁבוּ הִיּהוּ 48
 מונח ארון הכרית אֵינוֹ מִן 49
 הַמִּדְבָּה" 39 אֵינוֹ נִמְנָה בְּמִדּוֹת קוֹדֵשׁ 50
 הַקְּדוּשִׁים, וְכֵילוֹ לֹא הִיּהוּ מוֹנֵחַ שֶׁם 51
 דְּבַר, אֶף-עַל-פִּי שְׁהִיָּה הָאֲרוֹן 52
 מְצִיאוֹת מוֹגֵדֹת בְּמִדּוֹת אוֹרֵךְ וְרוֹחֵב 53
 וְגוֹבַה כְּמִפְּרֹשׁ בְּתוֹרָה "אֲמַתִּים 54
 וְחֻצֵי אַרְכּוֹ, וְאַמָּה וְחֻצֵי 55
 רָחְבוֹ" וְגוֹ' 40, מִכָּל-מְקוֹם 56
 "מְקוֹם הָאֲרוֹן אֵינוֹ מִן 57
 הַמִּדְבָּה", וְהֵינּוּ, שְׁהִיָּה 'מְקוֹם' 58
 עֲצָמוֹ שֶׁמִּטְבְּעוֹ וְמֵהוּתוֹ הוּא מְצִיאוֹת 59
 גִּשְׁמִית עִם מִדְּיוֹת וְהַגְּבֻלוֹת בְּרוּרוֹת 60
 הִנֵּה בְּבַחֲנֵינָה 'בְּלֵי מְקוֹם' 61
 הַתְּעֵלָה מֵהַגֵּדִים וְהַגְּבֻלוֹת, וְהַפֶּךְ 62
 לֵהִיּוֹת מְצִיאוֹת לֵלֵא גֵדִים שֶׁל מְקוֹם. 63
 וְהוּא חִידוּשׁ עֲצוּם בְּהַתְּבַטְלוֹת לִגְלוּי 64
 הָאֱלֹהוֹת הַמֵּאִירָה בְּמִקוֹם וְכֵאמֹר, זֶה 65
 תְּכֵלִית הַבִּיטוּל. 66
 וְאֶף-עַל-פִּי שְׁלֹמֶעֱלָה בְּעוֹלָמוֹת 67
 הָעֲלִיּוֹנִים הָרוֹחֲנִים וְשֶׁגַּם-כֵּן עֲנִינֵן 68
 הַבְּטוּל, שֶׁל הַמְצִיאוֹת הָרוֹחֲנִית 69
 שְׂבֹאֲתָם עוֹלָמוֹת כְּלָפִי הָאֱלֹהוֹת 70
 הַמְתַּגְּלָה בָּהֶם וְכִמְדוּ שְׁכַתוֹב 41 71
 "לֵךְ הַיָּיִן הַגְּדֵלָה זֶה מִדַּת הַחֶסֶד 72
 וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֲרָת וְהַנִּצְחָה 73
 וְהַהוֹד, כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאֲרָץ 74
 זֶה מִדַּת הַיְסוּד הַמַּחְבֵּרֵת שָׁמַיִם וָאָרֶץ", 75
 שְׁשָׂלֵם כֹּל שֶׁל מִדּוֹת שֶׁל הַסְּפִירוֹת 76
 הָעֲלִיּוֹנוֹת הֵם בְּאֲפָן שֶׁל "לֵךְ", 77
 טְפִלִּים וּבְטָלִים "לֵךְ", אֵל הַקְּדוּשֵׁי-בְרוּךְ-הוּא, וְכֵלֵל זֹאת הַבִּיטוּל 78
 הַנְּעֵלָה הוּא דוּקָא בִּיטוּל הַמְקוֹם' לְמַטָּה בְּעוֹלָם הַגִּשְׁמִי, כִּי לְמִרּוֹת שֶׁגַם 79
 בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיּוֹנִים יֵשׁ בִּיטוּל מִכָּל-מְקוֹם אֵינֶה זֶה הַבִּיטוּל שֶׁבְּעוֹלָמוֹת 80
 עֲלִיּוֹנִים בִּיטוּל בְּתַכְלִית כִּמְדוּ בִּיטוּל הַמְקוֹם ("אֲתָרֵי טְפִלָּה לִי") 81
 שְׁהִיָּה בְּבִית-הַמִּקְדָּשׁ, כִּי לְמַעְלָה הָרִי עֲנִינֵן הַמְצִיאוֹת אֵינוֹ 82
 בְּתַכְלִית, וְכִמְדוּ-כֵן גַּם הַבִּיטוּל אֵינוֹ בְּתַכְלִית, כִּיּוֹן שֶׁלְּמַעְלָה 83
 הַמְצִיאוֹת אֵינָה מְצִיאוֹת מוֹחֲלָטָה, עִם כָּל הַגֵּדִים וְהַגְּבֻלוֹת הַקִּיּוּמִים רַק 84

גְּבוּל שְׁלֹמֶעֱלָה מְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת וּמִסֵּדֵר הַשְּׁתַלְשׁלוֹת, הָעוֹלָמוֹת 1
 הַנִּקְרָאִים 'שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם' "לֹא יִכְלָלוּךָ", הִנֵּה "בְּבֵית הַיָּהוּ" בֵּית 2
 הַמִּקְדָּשׁ הוּא הַקְּדוּשֵׁי-בְרוּךְ-הוּא בְּעַצְמוֹ נִמְצָא וְתַגְלָה בְּכָל עֲצָמוֹתוֹ. 3
 וְהֵינּוּ, שְׁהִגְלוּי שְׁבִבֵית-הַמִּקְדָּשׁ אֵינוֹ הָאֶרֶץ מוֹעֵטָה בְּלִבָּד 4
 מֵהָאֱלֹהוֹת עֲצָמָה בְּלִבָּד, אֲלֵא 5
 גְלוּי מֵהוּתוֹ וְעֲצָמוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, 6
 גְלוּי שֶׁל מֵהוּת וְעֲצָמוֹת הַקְּדוּשֵׁי-בְרוּךְ- 7
 הוּא בְּעַצְמוֹ וּבְאֲפָן ד' "יִכְלָלוּךָ" 8
 בְּדֶרֶךְ כְּלִי כְּלוֹמֵר, הַתְּגַלּוֹת בְּאֲפָן 9
 שֶׁל הַתְּבַלְשׁוֹת פְּנִימִית, כְּאוֹר הַמֵּאִיר 10
 בְּכָלִי הָרְאוּי וּמֵתִים לוֹ. 11
 * * * 12
 וְלִקְאוּרָה צָרִיךְ לְהִבִּין, אֵיךְ 13
 שְׁרִיף אֵיךְ יִתְכַן שְׁבִבֵית-הַמִּקְדָּשׁ 14
 הַגְּשָׁמִי שֶׁהוּא בְּנִיין וּמְצִיאוֹת גִּשְׁמִית 15
 תְּהִיָּה הַשְּׁרָאָת הַשְּׁכִינָה וְכוּ', 16
 וְכֵתִמִּיתָה שְׁלֹמָה הַמְּלֶךְ, 17
 "הֵחֶכֶם מִכָּל אֲדָם" 35, 18
 "הָאֲמָנָם יֵשֵׁב אֲלֵקִים עַל הָאָרֶץ" וְגו'. 34. 19
 אֵיךְ הַבְּאוּר בְּזוּה, דְּהִנֵּה כְּתִיב 36 "הִנֵּה מְקוֹם 10
 אֲתִי", וּפְרָשׁוֹ חֲכָמֵינוּ ז"ל 37 "אֲתָרֵי טְפִלָּה לִי", 11
 וְעֲנִינֵן בִּטוּל הַמְקוֹם הִנֵּה בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ דְּוָקָא 12
 (וּמִמְנוֹ נִמְשָׁךְ גַּם בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, עַל-יְדֵי 13
 ה"חֲלוּנוֹת שְׁקוּפִים אֲטוּמִים" 38), שְׁהָיו שְׁבִקְדֵשׁ- 14
 הַקְּדוּשִׁים הִנֵּה "מְקוֹם הָאֲרוֹן אֵינוֹ מִן הַמִּדְבָּה" 39, 15
 אֶף-עַל-פִּי שְׁהִיָּה "אֲמַתִּים וְחֻצֵי אַרְכּוֹ, וְאַמָּה 16
 וְחֻצֵי רָחְבוֹ" וְגו' 40, מִכָּל-מְקוֹם "מְקוֹם הָאֲרוֹן 17
 אֵינוֹ מִן הַמִּדְבָּה", וְהֵינּוּ, שְׁהִיָּה 'מְקוֹם' עֲצָמוֹ הִנֵּה 18
 בְּבַחֲנֵינָה 'בְּלֵי מְקוֹם'. וְאֶף-עַל-פִּי שְׁלֹמֶעֱלָה יֵשׁ 19
 גַּם-כֵּן עֲנִינֵן הַבִּיטוּל, וְכִמְדוּ שְׁכַתוֹב 41 "לֵךְ הַיָּיִן 20
 הַגְּדֵלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֲרָת וְהַנִּצְחָה וְהַהוֹד, כִּי כָל 21
 בְּשָׂמִים וּבְאֲרָץ", שְׁשָׂלֵם הֵם בְּאֲפָן שֶׁל "לֵךְ", 22
 טְפִלִּים וּבְטָלִים "לֵךְ", מִכָּל-מְקוֹם אֵינֶה זֶה כִּמְדוּ 23
 בִּיטוּל הַמְקוֹם ("אֲתָרֵי טְפִלָּה לִי") שְׁהִיָּה בְּבֵית- 24
 הַמִּקְדָּשׁ, כִּי לְמַעְלָה הָרִי עֲנִינֵן הַמְצִיאוֹת אֵינוֹ 25
 בְּתַכְלִית, וְכִמְדוּ-כֵן גַּם הַבִּיטוּל אֵינוֹ בְּתַכְלִית, וְרַק 26
 36 הַמִּקְדָּשׁ שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי דְּוָקָא וְתַכְלִית הַבִּיטוּל בְּאֲפָן שֶׁל בִּיטוּל 37
 מוֹחֲלָט אֵינָה בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיּוֹנִים (וּמִמְנוֹ מִבֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִמְשָׁךְ הַבִּיטוּל 38
 לְאֱלֹהוֹת גַּם בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, בְּכֻלּוֹת הַמְצִיאוֹת הַגִּשְׁמִית עַל-יְדֵי 39
 ה"חֲלוּנוֹת שְׁקוּפִים אֲטוּמִים" 38, בְּשׁוֹנָה מִחֲלוֹן רִגִיל שֶׁנּוֹעַד לְהִבְיֵא 40
 אֵת הָאוֹר מִבְּחוּץ לְחוּץ הַבֵּית, הַחֲלוּנוֹת שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נּוֹעְדוּ לְהִבְיֵא אֵת 41
 אוֹרוֹ הַחֻצוּצָה, וּבִלְשׁוֹן הַגְּמָרָא: "שׁוֹלַח בְּצַפּוֹן וּמְנוּרָה בְּדָרוּם. אִמֵּר ר' וְרִיקָא 42
 אִמֵּר ר' אֵלְעִזֵּר, לֹא לְאִכִּילָה אֲנִי צָרִיךְ וְלֹא לְאוּרָה אֲנִי צָרִיךְ. וְיַעֲשֵׂה [שְׁלֹמָה

(35) ע"פ לשון הכתוב – מלכים-א ה, יא. (36) תשא לג, כא. (37) שמור פמ"ה, ו. (38) מלכים-א ו, ד. מנחות פו, ב וברש"י כת"י שם. וראה גם ויק"ר פל"א, ז. תנחומא תצוה ו. בהעלותך ב. (39) יומא כא, א. וש"נ. (40) תרומה כה, י. ויקהל לו, א. (41) דברי הימים-א כט, יא.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 את החושך שלי", שִׁבְשִׁבִּיל לְהָאִיר אֶת הַחֹשֶׁךְ הַשּׁוֹרֵר בְּעוֹלָם בּוֹמֵן
 2 הגלות (ועל דרך זה 'חושך' במובן של העלם והסתר על עבודת ה' מצד מצבו
 3 הרוחני של האדם עצמו) צְרִיף לְהִיּוֹת גְּלוּי שָׁם הַיְוָי שְׁלֹמֶעֱלָה
 4 מִסְדֵּר הַשְּׁתַּלְשּׁלוֹת וְלֹא דִי בְּגִילוּי שֵׁם הַיְוָי שֶׁבְּסִדְרֵי הַשְּׁתַּלְשּׁלוֹת (הַנּוֹכַח
 5 בחלקו הראשון של הכתוב 'כי אתה
 6 הַיְוָי נָרִי').

"שְׁלוֹם", מִצַּד מַעְלַת הַשֶּׁבֶת שֶׁנִּקְרָא "קִדְשׁ"⁴⁸ (לְמַעַלָּה
 מִיּוֹם טוֹב, שֶׁהוּא רַק "מִקְרָא"⁴⁹ קִדְשׁ" וְלֹא הַקִּדּוּשׁ עֲצוּמוֹ)⁵⁰,
 וְעַד לְ"קִדְשׁ מְלָה בְּגִרְמִיָּה", כַּמְבוּאָר בְּחִסְדוֹת שֶׁ"קִדּוּשׁ" פִּירוּשׁוֹ
 דָּבָר שֶׁנִּמְשָׁכָה עָלָיו קִדּוּשָׁה, אֲךָ אֵין הוּא עֲצִמּוּת הַקִּדּוּשָׁה מִמֶּשׁ. וְאִילוּ
 "קִדּוּשׁ" הוּא שֵׁם עֲצִמִי, הֵינּוּ דָבָר
 שֶׁהוּא עֲצוּמוֹ הַקִּדּוּשָׁה, וְהִיא סְפִירַת

הַחֲכֵמָה].

1 חֲשָׁכִי", שִׁבְשִׁבִּיל לְהָאִיר אֶת הַחֹשֶׁךְ צְרִיף לְהִיּוֹת
 2 גְּלוּי שָׁם הַיְוָי שְׁלֹמֶעֱלָה מִסְדֵּר הַשְּׁתַּלְשּׁלוֹת.
 3 אָמְנָם, גְּלוּי זֶה בְּשִׁלְמוֹתוֹ יִהְיֶה לְעֵתִיד-לְבָא,
 4 שְׂאֹז יִהְיֶה אָמְתִית עֲנִין הַ"שְׁלוֹם". וּמִפְּלִ-מְקוֹם
 5 צְרִיכָה לְהִיּוֹת גַּם עֲכָשׁוֹ הַהֲכָנָה לְזֶה, וְכִידּוּעַ
 6 שְׁבִנּוּגַע לְכָל הַגְּלוּיִים שְׁלֹמֶעֱלָה צְרִיכָה לְהִיּוֹת
 7 אֲתַעֲרוּתָא-דְּלִתְמָא מַעֲיִן הָאֲתַעֲרוּתָא-דְּלֵעִילָא
 8 הַנִּמְשָׁכָת עַל-יָדָהּ, וְעַל-כֵּן-פְּנִים צְרִיף לְהִיּוֹת
 9 מְכָשֵׁר לְקַבֵּל הַגְּלוּיִים, שְׁלֹכֵן צְרִיף לְהִיּוֹת 'מַעֲיִן'
 10 וְרָמְזוֹ לְזֶה בְּעִבּוּדָתוֹ [וְכִמּוֹ אֲכִילַת סְעוּדוֹת
 11 הַשֶּׁבֶת, שֶׁהִיא בְּאִפְּן דְּ"צִדִּיק אוֹכֵל לְשִׁבְעַ
 12 נַפְשׁוֹ"⁴⁷, שְׂזָהוּ בְּרוּר בְּאִפְּן שֶׁל "שְׁלוֹם", מִצַּד
 13 מַעְלַת הַשֶּׁבֶת שֶׁנִּקְרָא "קִדְשׁ"⁴⁸ (לְמַעַלָּה מִיּוֹם
 14 טוֹב, שֶׁהוּא רַק "מִקְרָא"⁴⁹ קִדְשׁ")⁵⁰, וְעַד לְ"קִדְשׁ
 15 מְלָה בְּגִרְמִיָּה", סְפִירַת הַחֲכֵמָה]. וְזֶהוּ עֲנִין
 16 עֲבוּדַת הַמְּסִירוֹת-נֶפֶשׁ שְׁבִזְמַן הַגְּלוּת, פִּידוּעַ
 17 בְּפִירוּשׁ הַכְּתוּב⁵¹ "וְהָאִישׁ מִשָּׁה עֲנּוּ מְאֹד מִכָּל
 18 הָאֲדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה", שֶׁבְּעֵקֶר הִיָּה זֶה
 19 לְגַבֵּי 'דְּרָא דְּעֵקֶבְתָּא דְּמִשְׁיָחָא', מִצַּד מַעְלַת
 20 הַמְּסִירוֹת-נֶפֶשׁ בְּזִמְנֵי הַגְּלוּת⁵². וְהִיא הַעֲבוּדָה
 21 דְּמִסִּירוֹת-נֶפֶשׁ הִיא מִצַּד עֲצָם הַנֶּפֶשׁ, שְׁלֹכֵן אֵין
 22 בָּהּ מְדִידוֹת וְהַגְּבּוּלוֹת כִּלְלֵי (וּבְמִילָא אֵין בָּהּ
 23 נְתִינַת מְקוֹם כִּלְלֵי לְהַחִיפָּה כּו'), וְנִמְשָׁכָת גַּם בְּכָל
 24 פְּרָטֵי הַעֲבוּדָה כְּפִי שְׁבָאִים בְּהַתְחַלְקוֹת לְשִׁלְשָׁה
 25 'קְוִינִין', אֲלֵא שֶׁכָּל הָעֲנִינִים הֵם בְּאִפְּן שֶׁל
 26 הַתְּפִלָּוֹת, שְׂזָהוּ עֲנִין הַ"שְׁלוֹם". וְכִמּוֹ בְּבִית-

7 אָמְנָם, גִּילוּי הָאוּר הַגְּדוּל הַזֶּה כְּפִי
 8 שֶׁהוּא מֵאִיר בּוֹמֵן גְּלוּת אֵינּוּ תְּכִלִּית
 9 הַגִּילוּי שֶׁהִי סוּף-סוּף וְזֶה זְמַן שֶׁל
 10 הַעֲלָם וְהַסְתָּר, אֲלֵא גְּלוּי זֶה
 11 בְּשִׁלְמוֹתוֹ יִהְיֶה לְעֵתִיד-לְבָא
 12 בִּימֵת הַמְּשִׁיחַ, שְׂאֹז יִהְיֶה אָמְתִית
 13 עֲנִין הַ"שְׁלוֹם" וְיִוְכַל לְהִיּוֹת
 14 הַחִיבוּר שֶׁל 'מְקוֹם' וְכֵן 'מְקוֹם' וְעַל
 15 יְדֵי זֶה גִילוּי וְהֵאֵר עֲצִמּוּת הָאֱלוּקוֹת
 16 בְּעוֹלָם, בְּתְּכִלִּית הַשְּׁלִימוֹת.
 17 וּמִפְּלִ-מְקוֹם עַל אִף שֶׁשְּׁלִימוֹת
 18 הַגִּילוּי תִּהְיֶה לְעֵתִיד-לְבָאוֹ וּבּוֹמֵן
 19 הַגְּלוּת הַגִּילוּי לֹא מוֹשֵׁלִם, כִּכֵּל זֹאת
 20 צְרִיכָה לְהִיּוֹת גַּם עֲכָשׁוֹ
 21 כְּשֶׁעֲרִיץ נִמְצָאִים בְּגוּלוֹת הַהֲכָנָה
 22 לְזֶה, עֲבוּדַת ה' מִסּוּג וּמַעֲיִן מֵה
 23 שִׁיחָה לְעֵתִיד-לְבָאוֹ בְּתוֹר הַכְּנָה לְזֶה
 24 וְכִידּוּעַ שְׁבִנּוּגַע לְכָל הַגְּלוּיִים
 25 שֶׁל הָאֱלוּקוֹת שְׁלֹמֶעֱלָה שִׁיּוּרִים
 26 וְנִמְשָׁכִים מִלְּמַעַלָּה לְמַטָּה צְרִיכָה
 27 לְהִיּוֹת בְּתוֹר הַכְּנָה וְהַקְּדָמָה לְזֶה
 28 אֲתַעֲרוּתָא-דְּלִתְמָא הַתְּעוּרוֹת
 29 מִלְּמַטָּה, מִצַּד הָאָדָם מַעֲיִן בְּאוֹתוֹ סוּג
 30 וּבְאוֹתוֹ עֲנִין שֶׁל הָאֲתַעֲרוּתָא-
 31 דְּלֵעִילָא הַתְּעוּרוֹת מִלְּמַעַלָּה, מִצַּד
 32 הָאֱלוּקוֹת הַנִּמְשָׁכָת עַל-יָדָהּ
 33 כְּתוּצָאָה וְכַהֲמִשְׁךְ לְאֲתַעֲרוּתָא דְּלִתְמָא,
 34 וְעַל-כֵּן-פְּנִים וְלִכֵּל הַפְּחוֹת צְרִיף
 35 לְהִיּוֹת מְכָשֵׁר עַל יְדֵי הַכְּנָה
 36 מִסְּטִימַת לְקַבֵּל לְקַלוּט וְלַהֲכִיל

וְגַמְלִיּוֹת שֶׁל הָאֱלוּקוֹת שִׁיּוּרֵי וְיִתְגַּלוּ לְעֵתִיד-לְבָאוֹ, שְׁלֹכֵן צְרִיף
 לְהִיּוֹת 'מַעֲיִן' וְרָמְזוֹ לְזֶה מֵה שִׁיחָה לְעֵתִיד-לְבָאוֹ בְּעִבּוּדָתוֹ שֶׁל
 הָאָדָם כְּתָב, בּוֹמֵן גְּלוּת [וְכִמּוֹ לְמַשֵּׁל אֲכִילַת סְעוּדוֹת הַשֶּׁבֶת,
 40 שֶׁהִיא אֲכִילָה בְּאוּפֵן נַעֲלָה, וּבְעוּד שְׁבִימוֹת הַחוּל הָאֲכִילָה הִיא 'עֲבוּדַת
 41 הַבִּירוּרִים' שֶׁל הַפְּרִדַת הַטוֹב מֵהַרַע וְהַעֲלָאתוֹ לְקִדּוּשָׁה מִתּוֹךְ מִגַּע וְעִסּוּק עִם
 42 הַגְּשְׁמִיּוֹת, הִרִי הָאֲכִילָה בְּשֶׁבֶת הִיא בְּאִפְּן דְּ"צִדִּיק אוֹכֵל לְשִׁבְעַ
 43 נַפְשׁוֹ"⁴⁷, שְׂזָהוּ בְּרוּר הַהֲעֵלָאָה שֶׁל הַגְּשְׁמִיּוֹת בְּאִפְּן שֶׁל

וְגַמְלִיּוֹת חֲסִדִים (כַּנּוֹר וּמְבוּאָר לְעִיל) אֲלֵא שֶׁלְּמִירוֹת שֶׁאֵין הַמְּסִירוֹת נֶפֶשׁ
 חוֹדְרַת בְּסוּפוֹ שֶׁל דָּבָר גַּם לְפָרְטִים, הִיא זֶה כְּפִי שֶׁכָּל הָעֲנִינִים הֵם בְּאִפְּן
 שֶׁל הַתְּפִלָּוֹת יַחַד, כִּי כֵּל הַפְּרָטִים הַשּׁוֹנִים שֶׁל שְׁלוֹשׁ הַקּוּיִן הַשּׁוֹנִים
 מִתְּחַבְּרִים יַחַד שְׂזָהוּ עֲנִין הַ"שְׁלוֹם" שֶׁמְחַבֵּר וּמֵאֲחָד דְּבָרִים שּׁוֹנִים
 וְאִפְּלוֹ הוֹפְכִים (כַּמְבוּאָר לְעִיל, וּבְתוֹסַפַּת בִּיאוּר בְּשֵׁנֵי הַמֵּאמְרִים הַקּוּדְמִים).
 וְכִמּוֹ בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ הָעֲנִין הַמְּסִירוֹת נֶפֶשׁ
 חוֹדְרַת בְּכָל הַפְּרָטִים הַשּׁוֹנִים זֶה מִזֶּה וְחִלּוּקִים זֶה מִזֶּה, וּמִצַּד שְׁנֵי הִרֵי זֶה כְּפִי

וְגַמְלִיּוֹת שֶׁל הָאֱלוּקוֹת שִׁיּוּרֵי וְיִתְגַּלוּ לְעֵתִיד-לְבָאוֹ, שְׁלֹכֵן צְרִיף
 לְהִיּוֹת 'מַעֲיִן' וְרָמְזוֹ לְזֶה מֵה שִׁיחָה לְעֵתִיד-לְבָאוֹ בְּעִבּוּדָתוֹ שֶׁל
 הָאָדָם כְּתָב, בּוֹמֵן גְּלוּת [וְכִמּוֹ לְמַשֵּׁל אֲכִילַת סְעוּדוֹת הַשֶּׁבֶת,
 40 שֶׁהִיא אֲכִילָה בְּאוּפֵן נַעֲלָה, וּבְעוּד שְׁבִימוֹת הַחוּל הָאֲכִילָה הִיא 'עֲבוּדַת
 41 הַבִּירוּרִים' שֶׁל הַפְּרִדַת הַטוֹב מֵהַרַע וְהַעֲלָאתוֹ לְקִדּוּשָׁה מִתּוֹךְ מִגַּע וְעִסּוּק עִם
 42 הַגְּשְׁמִיּוֹת, הִרִי הָאֲכִילָה בְּשֶׁבֶת הִיא בְּאִפְּן דְּ"צִדִּיק אוֹכֵל לְשִׁבְעַ
 43 נַפְשׁוֹ"⁴⁷, שְׂזָהוּ בְּרוּר הַהֲעֵלָאָה שֶׁל הַגְּשְׁמִיּוֹת בְּאִפְּן שֶׁל

(47) משלי יג, כה. וראה תו"א ר"פ חיי שרה. (48) תשא לא, יד. (49) בא יב, טו. אמור כג, ז ואילך. (50) ראה זח"ג צד, א. פ"ח שער מקראי קודש פ"א. לקו"ת צו יב, א ואילך. סידור עם דא"ח ריו, א. (51) בהעלותך יב, ג. (52) ספר המאמרים

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שכל הדברים מתכללים ומתאחדים, מצינו בבית המקדש שבו היתה
2 המִשְׁכַּת הַעֲצֻמֹת של האלוקות שְׁהוּא ענין 'עצמי' אחד שאינו מוגדר
3 בשום הגדרה פרטית והוא לְמַעְלָה מֵהַתְחַלְקוֹת לפרטים שונים,
4 וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הִיְתָה הַעֲבוּדָה בבית המקדש בְּאִפְּן שֶׁל
5 הַתְחַלְקוֹת לסוגים שונים של
6 עבודה, "כִּהְיִים בַּעֲבוּדָתָם, 1 המִקְדָּשׁ שֶׁבוּ הִיְתָה הַמִּשְׁכַּת הַעֲצֻמֹת שֶׁהוּא
7 וְלוֹיִם בְּדוּכַנָּם וַיִּשְׂרָאֵל 2 לְמַעְלָה מֵהַתְחַלְקוֹת, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הִיְתָה
8 בְּמַעֲמָדָם"⁵³, בְּדַגְמַת שְׁלֹשָׁה 3 הַעֲבוּדָה בְּאִפְּן שֶׁל הַתְחַלְקוֹת, "כִּהְיִים
9 ה'קְוִינ' שֶׁ"עֲלֵיהֶם הָעוֹלָם 4 בַּעֲבוּדָתָם, וְלוֹיִם בְּדוּכַנָּם וַיִּשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָם"⁵³,
10 עוֹמֵד", וְהִינוּ, שֶׁהַמִּשְׁכַּת 5 בְּדַגְמַת שְׁלֹשָׁה ה'קְוִינ' שֶׁ"עֲלֵיהֶם הָעוֹלָם
11 הַעֲצֻמֹת שֶׁלְמַעְלָה 6 עוֹמֵד", וְהִינוּ, שֶׁהַמִּשְׁכַּת הַעֲצֻמֹת שֶׁלְמַעְלָה
12 מֵהַתְחַלְקוֹת ונעלית מפרטים, 7 מֵהַתְחַלְקוֹת, נִמְשָׁכָה גַם בְּשִׁלְשַׁת ה'קְוִינ', שֶׁזָּהוּ
13 נִמְשָׁכָה ויש לה ביטוי והשפעה גַם 8 בְּשִׁלְשַׁת ה'קְוִינ', שֶׁזָּהוּ עֲנִין
14 ה'שְׁלוֹם" המחבר ומאחד דברים 9 עֲנִין ה"שְׁלוֹם".
15 16 שונים.
17 (ח) וְזָהוּ גַם מֵה שְׁכָתוֹב "אֵל יִתְהַלֵּל חֲכָם 10 בְּחֻמָּתוֹ גו' הַגְּבוּר בְּגִבּוֹרָתוֹ גו'
18 בירמיהו, כמצוטט לעיל בתחילת 11 עֲשִׂיר בַּעֲשָׂרוֹ, כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל,
19 המאמר "אֵל יִתְהַלֵּל חֲכָם 12 הַשֶּׁבַל וַיֵּדַע אוֹתִי". דְּהֵנָּה, עֲנִין הַהִלּוּל הוּא
20 בְּחֻמָּתוֹ גו' הַגְּבוּר בְּגִבּוֹרָתוֹ 13 מְלִשׁוֹן⁵⁴ "בַּהֲלוֹ גְרוֹ", שֶׁהוּא עֲנִין הַגְּלוּי⁵⁵, כְּמוֹ
21 גו' עֲשִׂיר בַּעֲשָׂרוֹ, כִּי אִם 14 שְׁכָתָב אֲדַמּוֹ"ר הַזֶּקֶן בְּלִקּוּטֵי תוֹרָה⁵⁶ בְּעֲנִין
22 בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל, 15 בִּית-הַלֵּל וַיִּלְהָעִיר גַם מֵהַשִּׁיכּוֹת ל'חֲנֻכָּה', כִּי
23 הַשֶּׁבַל וַיֵּדַע אוֹתִי" ונשאלה 16 "הֲלִכָּה כְּבִית-הַלֵּל שְׁמוֹסִיף וְהוֹלֵךְ"⁵⁷. וּבְכַדִּי
24 השאלה, מאחר שמדובר בחכם אמיתי, 17 שִׁיְהִיָּה הַגְּלוּי וְהַהִלּוּל בְּזִמְן הַגְּלוּת, לֹא מִסְפִּיקָה
25 גבור אמיתי ועשיר אמיתי, מדוע לא 18 הַעֲבוּדָה בְּשִׁלְשַׁת ה'קְוִינ' ("חֲכָם גְבוּר וְעֲשִׂיר"),
26 ראוי שיתהלל. 19 אֲלֹא צְרִיךְ לְהִיּוֹת "הַשֶּׁבַל וַיֵּדַע אוֹתִי", "אוֹתִי"
27 דְּהֵנָּה, עֲנִין הַהִלּוּל הוּא 20 דִּיקָא, דְּקֹאֵי עַל עֲצֻמֹת אֵין-סוֹף, שֶׁזָּהוּ עַל-יְדֵי
28 מְלִשׁוֹן⁵⁴ הכתוב באיוב "בַּהֲלוֹ 21 הַעֲבוּדָה דְּמִסִּירוֹת-נִפְשׁ שְׁמַצַּד עֲצָם הַנִּפְשׁ.
29 גו' האירו את נרו שְׁהוּא ענין 22 וּמִזָּה נִמְשָׁךְ אַחֲרֵי-כֵן גַם בַּעֲבוּדָה בְּשִׁלְשַׁת
30 של אור, הוא עֲנִין הַגְּלוּי⁵⁵, כְּמוֹ 23 ה'קְוִינ', שֶׁגְלוּי עֲצָם הַנִּפְשׁ שְׁבַע-עֲבוּדָה דְּמִסִּירוֹת-
31 שְׁכָתָב אֲדַמּוֹ"ר הַזֶּקֶן 24 נִפְשׁ, נִמְשָׁךְ וּמֵאִיר גַם בַּכּוֹחַת הַפְּרָטִיִּים, כּוֹלֵל
32 בְּלִקּוּטֵי תוֹרָה⁵⁶ בְּעֲנִין בִּית- 25 גַם שְׁעֲנִין "הַשֶּׁבַל וַיֵּדַע אוֹתִי", שֶׁהוּא עֲנִין דְּעַ
33 הֵלֵל שגם השם 'הלל' רומז לאור 26 אֵת אֲלֵקֵי אָבִיד⁵⁸, בָּא בְּהַשְׁגָּה בְּחֻמָּה-בִּינְיָה-
34 וגילוי וַיִּלְהָעִיר גַם מֵהַשִּׁיכּוֹת 27 דַּעַת דְּנִפְשׁ הַשִּׁכְלִית, וְעַד שְׁפּוּעֵל גַם עַל הַנִּפְשׁ
35 ל'חֲנֻכָּה', כִּי לגבי סדר הדלקת נרות 28 הַבְּהֵמִית. וְזָהוּ "אֵל יִתְהַלֵּל חֲכָם בְּחֻמָּתוֹ" וְגו',
36 חנוכה נפסקה "הֲלִכָּה כְּבִית-הַלֵּל 29 שֶׁזָּהוּ הַהִלּוּל בְּעֲנִין הַחֻמָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַעֲשִׂירוֹת
37 שְׁמוֹסִיף וְהוֹלֵךְ"⁵⁷ בלילה 30 כְּפִי שֶׁהֵם מַצַּד עֲצָמָם, אֲבָל עַל-יְדֵי "הַשֶּׁבַל וַיֵּדַע
38 הראשון של חנוכה מדליקים נר אחד, 31 אוֹתִי", שֶׁהוּא עֲנִין הַעֲבוּדָה בְּמִסִּירוֹת-נִפְשׁ,
39 בשני שני נרות וכן הלאה כך שכל 32 נַעֲשֶׂה ה"הִלּוּל" גַם בְּשִׁלְשַׁת ה'קְוִינ'.
40 לילה הולכים ומוסיפים, בניגוד לדעת 43 שִׁיְהִיָּה הַגְּלוּי וְהַהִלּוּל שֶׁל
41 בית שמאי שבבילה הראשון מדליקים
42 שמונה נרות ר'פוחת והולך]. וּבְכַדִּי
43 שִׁיְהִיָּה הַגְּלוּי וְהַהִלּוּל שֶׁל

עטר"ת ע' תסד. תרח"ץ ע' קע. תש"ב ע' 13. ה'שי"ת ע' 237. ועוד. (53 מגילה ג, א. ובכ"מ. 54) איוב כט, ג. (55) ראה תו"א פרשתנו ל, א. (56) שה"ש מח, ג. (57) שבת כא, ב. (58) דברי הימים-א כח, ט. וראה תניא קונטרס אחרון קנו, ב.

ש"פ וישב, שבת חנוכה, מבה"ח טבת ה'תש"ל

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שהעבודה במסירות נפש שמלכתחילה היא מצד עצם הנפש באה, בסופו של
2 דבר, וחודרת ומאירה גם בכוחות הפרטיים ובכל הפרטים וכל ה'קוין' של
3 עבודת ה'.

4 (ט) וְזֶהוּ גַם מֵה שְׁפָתוֹב בַּפְּסוּק הַפּוּתַח אֶת הַמֵּאמֵר "רְנִי וְשִׁמְחִי
5 בַּת צִיּוֹן" ובתחילת המאמר נשאלו
6 מספר שאלות בלשון הכתוב וכן
7 נשאלה השאלה מה השייכות של
8 הפסוקים הראשונים בכנראה זו שהיא
9 הפטרת שבת חנוכה לתוכן ימי
10 החנוכה. דְּהִנֵּה יְדוּעֵי⁵⁹ ומבואר
11 בחסידות שְׂבִימֵן הַבַּיִת נִקְרָאִים
12 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁם "צִיּוֹן", על
13 שם שהם בטלים לאלוקות ואינם
14 מציאות נפרדת מהאלוקות עד כדי כך
15 שְׁהֵם 'צִיּוֹן' וְסִימֵן עַל
16 לְמַעְלָה⁶⁰ ואינם 'ישות' לעצמם.
17 אָבָל בְּזִמְן הַגְּלוּת, פֶּאֶשֶׁר
18 הַהֶעֱלֵם וְהִסְתַּר עַל הָאֱלֹקוֹת
19 הוּא בְּתַכְלִית, אֲזִי נִקְרָאִים
20 בְּשֵׁם "בַּת צִיּוֹן" שהיא דרגה
21 יותר נמוכה מ'ציון' עצמה. וּמִצַּד
22 הַהֶעֱלֵם וְהִסְתַּר עַל הָאֱלֹקוֹת
23 שְׂבִימֵן הַגְּלוּת, צְרִיכָה לְהִיֹּת
24 עֲבוּדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאִפְּן שֶׁל
25 מְסִירוֹת־נֶפֶשׁ כַּמְבוּאָר לְעִיל. וְזֶהוּ
26 עֵינִין זֶה שֶׁל עֲבוּדַת ה' בַּמְסִירוֹת נֶפֶשׁ
27 כַּאֲשֶׁר יֵשׁ הָעֵלֶם וְהִסְתַּר וְחוֹשֵׁךְ, גַּם
28 קְלָלוֹת עֲנִיָּן ה'חֲנֻכָּה',
29 ש"מִצְוָתָה מִשְׁתַּשְׁקַע
30 הַחֲמֵה"⁶¹, זִמְן קִיּוֹם הַמְּצוּוֹה
31 הַהַרְלִיק נֵרוֹת חֲנוּכָה הוּא לְאַחַר שְׁקִיעַת
32 הַשֶּׁמֶשׁ שְׁמוֹרָה עַל הַהֶעֱלֵם
33 וְהִסְתַּר כּוֹי, וְאֲזִי בִימֵי הַחֲנוּכָה
34 הִתְהַ עֲבוּדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
35 בְּאִפְּן שֶׁל מְסִירוֹת־נֶפֶשׁ לְעִשׂוֹת
36 מַלְחָמָה עִם הַיּוֹנִים וְלִהְיוֹת דְּבָקִים
37 בַּמּוֹנֵה ב'ה' וּבְלִימּוֹד תּוֹרָה וּמְצוּוֹת
38 מְלוֹת כֹּל הַנְּסִינּוֹת, מִתּוֹךְ מְסִירוֹת
39 נֶפֶשׁ, וְעַל־יַד־זֶה בְּכּוּחַ הַמְּסִירוֹת
40 נֶפֶשׁ פְּעָלוֹ אֶת הַנְּצַחוֹן ד'מִסְרַת רַבִּים בְּיַד מְעֻטִּים, וְטֵמְאִים כֵּן הוּא גַם פְּעֻבְדָּה
41 בְּיַד טְהוֹרִים" וְכוּ'⁶² כְּמוֹ שְׂאוּמִרִים בְּנוֹסַח 'ועל הניסים'.

(59) ראה תו"א מקץ לז, ס"ב ואילך. (60) ראה לקו"ת דברים א, ס"ב. שערי אורה שם פט"ז. (61) שבת שם. נתבאר באוה"ת חנוכה ח"ה תתקמ, ב. רד"ה מצותה משתשקע החמה תר"ל. תרנ"ד. תרע"ח. ד"ה הנ"ל תשל"ח (תורת מנחם ספר המאמרים כסלו ע' קסג ואילך). וראה גם ד"ה להבין ההפרש בין נרות חנוכה לנרות שבת כו' – תשי"ט (ספר המאמרים תשי"ט ע' יט ואילך). (62) נוסח הודאת 'ועל הניסים' בחנוכה. (63) זכרי' ב, טו. (64) ישעי' ס, ג.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

15 שעסק בדברי שלום, והיינו תורה, דכתיב "וכל נתיבותיה שלום וכן גמילות
 16 חסדים נמי [גם] שלום הוא: שמתוך שגומל חסד בנופו לחבירו הוא מכיר
 17 שהוא אוהבו, ובא לידי אהוה ושלום". ועד שנעשה "פדאני לי
 18 ולבני מבין האמות" פדייה וגאולה של הקדוש-ברוך-הוא (כביכול)
 19 ושל כל בני ישראל מהגלות בפעל,
 20 פביאת משיח צדקנו, בקרוב
 21 ממש.

1 מהתחלקות, אבל בסופו של דבר נמשכת ובאה גם בעבודה
 2 בשלש'ת ה'קוין' בכל הפרטים השונים שלהם.
 3 ועל-ידי-זה פועלים את ענין הגאולה, כמו שכתוב⁶⁵ "פדה
 4 בשלום נפשי מקרב לי, פי ברבים היו עמדי", ודרשו
 5 רבותינו ז"ל⁶⁶ בגמרא אמר
 6 הקב"ה: כל העוסק בתורה
 7 ובגמילות-חסדים ומתפלל
 8 עם הצבור, היינו עובד את ה' בכל
 9 ג' הקוין, כאלו פדאני לי ולבני
 10 מבין אמות העולם", שזהו
 11 לפי שכל שלש'ת ה'קוין'
 12 קשורים עם ענין ה"שלום",
 13 כמבאר בפרוש רש"י בגמרא
 14 שם (וזה לשונו: פדה בשלום – זה

1 שהיא למעלה מהתחלקות, אבל
 2 נמשכת ובאה גם בעבודה בשלש'ת ה'קוין'.
 3 ועל-ידי-זה פועלים את ענין הגאולה, כמו שכתוב⁶⁵ "פדה בשלום נפשי
 4 מקרב לי, פי ברבים היו עמדי", ודרשו רבותינו ז"ל⁶⁶ אמר
 5 הקב"ה: כל העוסק בתורה ובגמילות-חסדים ומתפלל עם הצבור, כאלו
 6 פדאני לי ולבני מבין אמות העולם", שזהו לפי שכל שלש'ת ה'קוין' קשורים
 7 עם ענין ה"שלום", כמבאר בפרוש רש"י. ועד שנעשה "פדאני לי ולבני מבין
 8 האמות" בפעל, פביאת משיח צדקנו, בקרוב ממש.

(65) תהלים נה, יט. 66) ברכות ח, א.

המשך ביאור למס' פסחים ליום רביעי עמ' א

8 הפאין מהמת שרין שהם ראשונים לטומאה, הכי נמי דמטמאו –
 9 אכן הם מטמאים כלי. מתרצת הגמרא: משקין הפאין ו-שנטמאון
 10 מהמת שרין מי ו-וכין פתיכי כלל בתורה, הרי לא נזכרו בטומאת
 11 משקים אלא משקים שנטמאו בכלי, שנאמר 'וכל כלי חרש אשר
 12 יגול מהם אל תוכו בל אשר בתוכו יטמא וגו', וכל משקה אשר
 13 ישתה בכל כלי יטמא/

1 משקין שניים הפאין ו-שנטמאון מהמת כלי ראשון, וכי אינו דין
 2 שלא יטמאו את הכלים, שהרי לא יתכן שיהיו חמורים יותר מהכלי
 3 שהם באים מכוחו.
 4 מוסיפה הגמרא להקשות: ואימא – שמא נאמר, פי לא מטמאו –
 5 מתי אין המשקים מטמאים כלי, כאשר הם משקין שניים הפאין
 6 ו-שנטמאון מהמת כלי, שכן מאחר שהכלי שהם באים מכוחו אינו
 7 מטמא כלי, קל וחומר שאף הם אינם מטמאים כלי. אבל משקין

המשך ביאור למס' פסחים ליום שבת קודש עמ' א

15 נשנו גם בהמה וגם חיה, אבל עופות, למה לי לפרט שמותר
 16 להאכילם. משיבה הגמרא: אכן אין שום חידוש בעופות, אלא
 17 איידי ו-אגב דתנא בהמה ותיח, תנא נמי עופות.
 18 שנינו במשנה: ומזכרו לנכרי קודם זמן איסורו. מקשה הגמרא:
 19 פשיטא דין זה, כיון ששנינו שבאותה עשה מותר ליהנות מהחמץ,
 20 ודאי שמותר בשעה זו למכור את החמץ לנכרי. מתרצת הגמרא:
 21 המשנה באה לאפוקי מהאי תנא הסובר שאסור למכור חמץ אף
 22 קודם זמן איסורו. דתנא, בית שפאי אומרים, לא ימכור אדם חמצו
 23 לנכרי קודם הפסח, אלא אם כן המוכר יודע בו שיכלה אותו החמץ
 24 קודם פסח, משום שסברו בית שמאי שמצוה עליו שיבוער חמצו
 25 מן העולם, ובפסח לא יהיה קיים כלל. ובית הלל אומרים, כל שעה
 26 שמוותר לאכול מהחמץ, אף מותר למכור אותו לנכרי, ודי בכך
 27 שבשעת האיסור אינו ברשות הישראל.

1 שיירי מאכלה. אבל תיה כגון חולדה ונמיה וחתול שדרכן להצניע
 2 ממאכלן, יש לחשוש דאי משיירא קמצינעא לה – שאם תשייר
 3 מהחמץ תצניענו, ולא ימצאנו הבעלים ולא יבערנו, ואם כן אימא
 4 לא הותר להאכילה ממנו, לפיכך הוצרך התנא לשנות 'חיה'.
 5 ממשכיבה הגמרא לבאר: ואי תנא רק תיה, לא היינו למדים ממנה
 6 על בהמה, כיון שהיה מקום לומר שדווקא לחיה מותר להאכיל,
 7 משום דאי משיירא מיהת מצניעא – שאף אם תשייר מהחמץ, מכל
 8 מקום תצניענו, ואמנם יעבור עליו ב'בל ימצא', אך לא יעבור עליו
 9 ב'בל יראה' כיון שהחמץ מוצנע, ובעליו אינו רואהו, אבל בהמה,
 10 וימנין דמשיירא ולא מסיק אדעתיה – לפעמים תשייר מהחמץ ולא
 11 תצניענו, ולא יעלה על דעתו לבטלו, וקאי עליה ב'בל יראה' ויכל
 12 ימצא, אם כן אימא לא התיירו חכמים להאכיל לבהמתו מהחמץ,
 13 על כן צריכא המשנה להשמיענו שמותר להאכיל חמץ קודם עשה
 14 ישיטה, גם לחיה וגם לבהמה. שוב שואלת הגמרא: תרצנו מדוע